

SHERIDA

'Een legende'

'Normaal zeg je niet zo vroeg tegen iemand dat-ie een legende kan worden, maar ik heb het tegen Sherida bewust wel gedaan. Ik wist dat Sherida, ondanks dat ze pas zestien was, die woorden zou kunnen dragen. Het is de enige keer in mijn carrière geweest dat ik die woorden heb gebruikt.'

Vera Pauw, 89 interlands (2 doelpunten), bondscoach Oranje-vrouwen 2004-2010

'Sherida en ik hebben er altijd alles voor willen doen en gingen altijd door. Een pijntje? Niet zeuren, doorknallen. De spelers van tegenwoordig roepen veel te snel om hun moeder.'

Wesley Sneijder, Nederlands recordinternational, 134 interlands (31 doelpunten)

'Sherida is een echte winnaar. Altijd fel. Een gifkikker met een geweldige trap. Ik geniet daarvan.'

Nico Jan Hoogma, directeur topvoetbal KNVB 2018-2022

'Je weet wat je aan haar hebt, binnen het veld en erbuiten. Heel simpel, heel direct en zo voetbalt ze ook. Als Sherida achter me stond op het middenveld, voelde ik me heel erg veilig.'

Daniëlle van de Donk, tot 2026 171 interlands (38 doelpunten)

‘Haar standaard is hoger dan die van iedere andere speelster. Sherida vraagt niet, ze eist en ze eist alles van iedereen. Keihard, geen compromis.’

Mark Parsons, bondscoach Oranje-vrouwen 2021-2022

‘Haar houding is vastberaden, de haren strak en her en der een tatoeage. Ze oogt niet alleen als een winnaar, zo gaat ze ook tekeer. Elke bal strak, elke kaats fel. Hard in de duels, scheldend als iemand staat te dromen. ... Zo’n speler waar iedere trainer van droomt. ... Het staat dan ook in de sterren geschreven dat zij op een dag de nieuwe bondscoach gaat worden.’

Iwan van Duren, auteur-journalist

‘Ze was vanaf het begin zichzelf, geen type om de kat uit de boom te kijken. Heel druk en heel fanatiek op het veld. Schijt aan alles, ze zei wat ze dacht.’

Manon Melis, 136 interlands (59 doelpunten)

‘Ik heb altijd het gevoel dat Sherida voor iedereen in het team een kogel zou opvangen. Ze gaat voorop.’

Andries Jonker, bondscoach Oranje-vrouwen 2022-2025

‘Het is uitzonderlijk wat ze heeft gedaan voor het vrouwenvoetbal. Ik denk dat Sherida terug kan kijken op een geweldige carrière en terug kan kijken op het feit dat ze dingen mogelijk heeft gemaakt voor kleine meisjes die vroeger niet mogelijk waren.’

Jacky Groenen, tot 2026 130 interlands (10 doelpunten)

‘Ze kan prachtige vrije trappen nemen, corners, schieten. Met die geweldige traptechniek en passend vermogen was zij haar tijd vooruit.’

Willem Vissers, voetbaljournalist/tv-analist

SHERIDA

Open kaart

Peter van der Meeren

SAUBERHAUS

Reeds verschenen sportboeken bij Sauberhaus

Jari Litmanen (Mike van Damme)

Als de bal harder aankomt (Rianne Schorel)

Inhoud

‘Een legende’ 2

Latjetrap 9

Garagedeuren 13

Verliefd 53

Om de prijzen 61

Moederschap 73

De zinderende zomer 79

Een leven in Oranje 113

Onrecht 147

Van pyjama naar shirt 173

De zwaarste strijd 195

Tweehonderd-8-enveertig 215

Oranje boven! 253

De hele wereld over 273

Angstgegner 275

Toeval bestaat niet 277

Vijf clubs, handenvol prijzen 279

Clubs en resultaten 281

Bronnen 283

‘Een puur mens’ 286

Latjetrap

Woensdagmiddag 11 mei 2022. In Hommerts-Jutrijp is het feest, want de plaatselijke voetbaltrots viert zijn 75ste verjaardag. Om het jubileum luister bij te zetten is Sherida Spitse gevraagd een training te verzorgen voor de jeugdafdeling en het vrouwenteam. Ze voldoet graag aan het verzoek. Sherida fietste in haar jeugd vaak naar het net onder Sneek gelegen tweelingdorp, om vriendinnen te treffen en (natuurlijk) een partijtje te voetballen. Latjetrap deed ze ook graag. Niet alleen in Hommerts-Jutrijp trouwens, maar ook in Sneek, op het grasveld vlak bij haar ouderlijk huis. Met broer Dennis en vrienden als Patrick en Kevin. Latjetrap. Hoe verder van het doel, hoe moeilijker het was om de bal tegen de lat te mikken. Maar hoe groter de afstand, hoe mooier Sherida het spelletje vond. Met haar puike trap en gevoel voor precisie was ze de jongens regelmatig de baas.

Op genoemde woensdagmiddag weigeren de weergoden er een zonnig feestje van te maken. De hemelsluizen openen zich boven de grasmat van de Hommerts Jutrijper Sport Combinatie, ofwel HJSC. Het mag de pret niet drukken. De jeugd en de al even enthousiaste Sherida laten zich door de regen niet uit het veld slaan. Met haar 200ste interland in het verschiet spoort ze de jongens en meisjes onverminderd vurig aan. Als de regen volledig vat heeft gekregen op haar trainingspak, wordt een waterdichte coachjas geregeld. Dat deze enkele maten te groot is, doet aan het plezier niets af.

Het einde van de training nadert. De jeugd verzamelt zich aan de rand van een strafschopgebied, net als de tientallen toeschouwers. Vader Spitse (hij voetbalde ooit bij deze florerende dorpsclub) weet meteen waar dit op uitdraait. Latjetrap! Dat klopt. Sherida heeft als prijzen twee paar voetbalschoenen meegenomen, alsmede een door haar gedragen shirt van het Nederlands elftal. Iedereen krijgt drie kansen.

‘Doe het eerst maar even voor!’ wordt er geroepen. Gejoel. Sherida lacht. Ze laat zich niet kennen. ‘Eén bal is genoeg,’ zegt ze. Die wordt op twintig meter van het doel gelegd. De regen blijft onophoudelijk neerdalen. Het geroezemoes verstomt. Hier staat een reputatie op het spel. Sherida neemt een aanloop van een pas of vier. De bal zeilt door de lucht. Ademloos kijkt iedereen een paar seconden toe. Dan klinkt het geluid van nat leer op nat aluminium de aanwezigen als muziek in de oren. Vol op de lat! Regendruppels spatten door de lucht. Gejuich, én een vreugdekreet. Die komt uit de mond van Sherida. Ze maakt er een vreugdesprong bij, de armen gestrekt in de lucht. Want al ben je recordinternational, Europees kampioen, WK-finalist, boegbeeld van het Nederlandse vrouwenvoetbal: latjetrap tot een goed einde brengen, op het veld van een vijfdeklasser, voelt voor haar óók als een klinkende triomf.

Typerender kan Sherida niet worden neergezet. Altijd vol passie, altijd tot het uiterste gaan. Het is deze beleving die haar tot een bijzondere voetbalster heeft gemaakt. Een speelster die zich ondergeschikt aan het teambelang wist te maken en tegelijkertijd een aanvoester die niet schroomde om haar ploeggenotes op verbaal dwingende wijze bij de les te houden.

Sherida is een voorbeeld voor honderden meisjes. Daar heeft ze nooit naar gestreefd. Het is haar simpelweg overkomen, omdat

ze op het veld voortdurend de dingen deed die ze heel goed kan, maar ook omdat ze in twintig jaar professioneel voetbal altijd zichzelf is gebleven. Geen poeha, maar een goede pass; geen arrogantie, maar een vlammend schot. Sherida bleef Sherida, al kwamen er in de loop der jaren wel steeds meer tatoeages bij. Die gevoegd bij de felle oogopslag en de strak achterovergekamde haren kunnen de indruk wekken dat ze een stoer ijskonijn is. Niets is minder waar. Onder het laagje inkt, achter die soms vuurspuwende ogen, schuilt een gevoelsmens, de trotse moeder van Jens en Mila. Het spreekwoord ruwe bolster, blanke pit lijkt voor haar bedacht. Eerlijk, strijdend met open vizier en het hart op de tong. Tegelijkertijd lukt het Sherida maar moeizaam om haar diepste gevoelens onder woorden te brengen. Dat heeft haar enige tijd een gevangene van haarzelf gemaakt. Familie en vrienden sleepten haar door de donkerste periode.

In dit boek is Sherida volledig Sherida. Open kaart. Ze spreekt vrijuit. De urenlange gesprekken voerden niet alleen langs voetbalvelden in 42 landen. Ze gingen ook vaak over 'de mens' Sherida, over emoties, de verantwoordelijkheid die ze voortdurend voelt, de druk en niet te vergeten de kritiek. Die was en is soms niet mals, bij tijd en wijle tegen het onbetamelijke aan. In 2019 werd geschreven dat ze 'de draaicirkel van een Boeing 747' had, alsmede 'de handelingsnelheid van een Griekse landschildpad'. Sherida lachte en verklaarde 'schijt te hebben' aan deze woorden. Vervolgens werd ze nog eens tachtig keer opgeroepen voor het Nederlands elftal. Zouden de bondscoaches dat gedaan hebben als Sherida inderdaad moeizaam wendbaar en traag was geweest? Vult u zelf maar in.

Peter van der Meeren

Garagedeuren

Bám... bám... bám... bám.

Als deze garagedeuren konden spreken, zouden ze vertellen over de kinderen die ballen tegen ze aan hebben getrapt. Elke dag, uren achtereenvolgend. Week in, week uit, jarenlang. *Bám... bám... bám... bám.*

Deze rij garagedeuren vormt een compleet elftal. Anno nu zijn de meeste deuren wit, in het midden voorzien van een huisnummer en knop met slot. Ontelbare deukjes vormen de stille getuigen van wat de voetballende jeugd hier heeft gedaan. *Bám... bám... bám... bám...* Voor de deuren tiert het onkruid welig. Ramen ontbreken. Ideaal om er elke dag urenlang ballen tegenaan te trappen. *Bám... bám... bám... bám...*

Het elftal staat opgesteld achter het blok huizen dat het begin vormt van de Morrahemstraat, in de wijk Lemmerweg-West te Sneek. Een volkswijk, zo'n vijftig hectare groot, die direct na het einde van de Tweede Wereldoorlog uit de grond werd gestampt en heden ten dage onderdak biedt aan een kleine drieduizend inwoners. Vijf minuutjes fietsen en je bent, via de brug bij de beroemde Waterpoort, in het centrum van de stad.

Fiets je vijf minuten de andere kant uit, dan ben je bij de velden van Sneek Wit Zwart, in 1910 opgericht als v.v. Sneek. Een roem-

rijke voetbalvereniging, decennialang behorend tot de top van het nationale amateurvoetbal. Precies zestig jaar na de oprichting veroverde het vlaggenschip het algeheel landskampioenschap. v.v. Sneek bracht spelers voort die het schopten tot international. André Roosenburg droeg tussen mei 1948 en april 1955 negen keer het Oranje-shirt. Hij scoorde op de Olympische Spelen van 1948, speelde samen met onder andere Faas Wilkes, Kees Rijvers en Abe Lenstra en was in 1950 de derde Nederlander die zich waagde aan een profavontuur in Italië. Als aanvalsleider van Sneek maakte Roosenburg in een kleine vier seizoenen 84 doelpunten.

De wijk Lemmerweg-West was nog volop in ontwikkeling toen Roosenburg zijn triomfen vierde. Maar heel misschien heeft hij, voor zijn overlijden in 2002, nog wel meegekregen dat v.v. Sneek opnieuw een zeer groot talent in de gelederen had. Een meisje, luisterend naar de naam Sherida. Sherida Spitse, kind van de Morrahemstraat en vanaf haar vierde vrijwel dagelijks – gewapend met bal – te vinden bij de hierboven beschreven garageboxen. Hoeveel deukjes zal ze op haar geweten hebben? *Bám... bám... bám... bám...* Binnenkant rechts, binnenkant links, rechterwreef, linkerwreef. Laag, hoog, laag, mikken op het huisnummer of zo hard mogelijk uithalen.

Inmiddels prijken er 248 wedstrijden in het Nederlands elftal achter Sherida's naam, alsmede talrijke successen, primeurs en records. Kampioen van Europa, een WK-finale, de eerste Nederlandse voetbalster voor wie een transfersom werd betaald, landskampioen in Nederland en Noorwegen, bekerwinnaar in genoemde landen, in Europa de voetbalster met de meeste interlands.

Zo'n beetje elke garagedeur staat symbool voor een prijs. Enkele deukjes symboliseren de tegenslagen en teleurstellingen,

alsmede de pijn op het persoonlijke vlak. Het missen van de Olympische Spelen in Tokio, de breuk met de vrouw met wie ze twee kinderen kreeg. Maar Sherida breekt niet. Strijdbaar en gedreven tot in elke vezel. 'Niet lullen maar poetsen en de kop omhoog. Zo ben ik opgevoed.'

'RAUWDOUWEN'

Sherida werd op dinsdag 29 mei 1990 geboren als de tweede dochter van Hans Spitse en Ineke Agricola. Ze meldt zich 's ochtends even voor halfacht, weegt 3180 gram en meet 49 centimeter. Een paar uur later wordt Boris Jeltsin gekozen tot de nieuwe president van de Republiek Rusland. Voor de voetballiefhebber veel interessanter dan dat laatste: de volgende dag promoveert SC Heerenveen voor de eerste keer in de geschiedenis naar de eredivisie. In het oude Abe Lenstra stadion wordt door doelpunten van Gertjan Verbeek en Marten Dijk afgerekend met Emmen. (Kleine wereld: Sherida debuteerde met Heerenveen in de eredivisie; Emmen is haar huidige woonplaats). Eerder die maand had Ajax de 23ste landstitel veroverd. Leo Beenhakker was trainer, Spitz Kohn en Louis van Gaal zijn assistenten. Nooit eerder in de geschiedenis van de eredivisie was een club met zo weinig punten (49, uit 34 duels, waarin slechts 67 keer was gescoord) kampioen geworden, maar na vijf titelloze jaren was er in Amsterdam niemand die daar om maalde. 'Ajax' was, na 'papa' en 'mama', het derde woord dat Sherida kon zeggen – Ajax is van kleins af aan haar favoriete club.

Hans Spitse is een echte Sneker, Ineke is afkomstig uit Sint Nicolaasga, dochter van een veehouder. Zestien maanden voor Sherida geboren werd, hadden ze hun eerste kind gekregen: Mariska. 'Als grote zus heb ik wel "moedertje" gespeeld met Sherida en we hebben in de kindertijd zeker wel veel aan elkaar gehad.

Onze levens zijn daarna verschillende kanten opgegaan. Het is hoe iedereen in elkaar steekt. Ik speelde met poppen en ging turnen. Sherida was altijd buiten aan het "rauwdouwen", klom in bomen en was helemaal gek van voetbal. We zitten op wel meer vlakken anders in elkaar. Sherida houdt van structuur. Haar haar zit altijd onberispelijk en als ze haar koffer pakt, gebeurt dat op tijd en liggen alle spullen er netjes in. Ik ben iets chaotischer, go with the flow. Mijn haar zit vaak wat rommeliger en als ik op vakantie ga, pak ik bij wijze van spreken pas een uur voor vertrek m'n koffer in.'

Mariska heeft haar weg in het leven gevonden. Ze rondde de ALO-opleiding af en werkt vanaf haar 21ste als docente lichamelijke opvoeding met middelbare scholieren. Tevens runt ze samen met haar uit Portugal afkomstige man Gerson Mendonça een sport-school. Mariska schonk het leven aan drie zonen en een dochter. De oudste oogappel, Thijs, meldt in het voorbijgaan vol trots dat hij bij Sneek Wit Zwart in het eerste elftal van de Onder-13 speelt én net als tante Sherida gek is van voetbal. 'En ik heb ook wel een goeie trap.' Mariska: 'Het temperament van Sherida zit er ook in. Zij was in alles fel, ook als het tijdens een potje kaarten om een dubbeltje ging. Ze moest en zou winnen.'

Dat Mariska haar eigen pad insloeg, had ook te maken met de ontwikkelingen rond Sherida. De oudste dochter van Hans en Ineke vertelt eerlijk dat ze het als tiener moeilijk heeft gehad met de vele aandacht die haar zus kreeg. 'Vanwege het voetbal waren papa en mama veel met haar op pad. Thuis en ook als we ergens op visite waren, ging het vaak over Sherida. Papa en mama hebben niet in de gaten gehad wat dat met mij heeft gedaan. Ik had het gevoel dat het altijd om Sherida draaide. Nee, jaloezie wil ik het niet noemen, maar ik had, achteraf bezien, eens moeten roe-

pen: "Hálo, ik ben er ook nog!" Maar ik ben altijd loyaal naar mensen toe en koos voor de lieve vrede. Pas rond m'n dertigste, toen ik er professionele hulp voor had gezocht, heb ik het allemaal een plekje kunnen geven. Nu kan ik met recht zeggen dat ik hartstikke trots ben op mijn zusje.'

Drie jaar na de geboorte van Sherida maakt Dennis het gezin compleet. Ook hij komt ter wereld in het ziekenhuis van Sneek. 'Dat was ons met de meiden goed bevallen,' zegt vader Hans, zonder dat hij meteen in de gaten heeft hoe passend deze opmerking is. 'Dennis kon aardig voetballen,' zegt Sherida. 'Sowieso hebben we wel een sportieve familie. Papa voetbalde ook bij Sneek en mama gaat een paar keer per week naar de sportschool.' Ze lacht. 'Zo blijft haar natuurlijke schoonheid intact. Zet dat er maar in, dat vindt ze wel mooi.'

Bij het kiezen van haar naam lijken haar ouders een vooruitziende blik te hebben gehad. Of toch niet? 'Nou, niet echt,' bekenen Hans en Ineke. Hans (geboren in 1961): 'Ik hoorde de naam voor de eerste keer via een neef. We dachten eerst: zo gaan wij onze dochter niet noemen. Het was in die tijd zeker geen gangbare naam.' Ineke (1963): 'Maar toen we de naam een paar keer hardop hadden uitgesproken, werd-ie best mooi. Dan riep ik, om even te testen of het een goede naam was: "She-ri-da, eten!" Nou, dat klonk prima. Mariska en Sherida vonden we een goede combinatie en Sherida paste ook prima bij de achternaam. Sherida Spitse, dat bekt lekker. Maar welke betekenis de naam heeft, dat wisten we niet.'

In 1990 kregen zestien Nederlandse meisjes de naam Sherida. Het woord is afkomstig uit het Iers en betekent 'prinses', maar staat ook voor de karaktereigenschappen sportief, stoer, sociaal en eigenwijs. Ineke: 'Het klopt allemaal precies, hoe bestaat het.'

Vanaf het eerste begin was Sherida stoer. Geen poppetje, geen “meisje-meisje”. Ze heeft volgens mij maar één keer een jurkje aangehad, maar voor de rest kon ik met haar in de kledingwinkel altijd meteen doorlopen naar de jongensafdeling.’

‘Maar vergis je niet in haar,’ voegt Ineke er meteen aan toe. ‘Sherida is best ijdel hoor, ze wil er altijd verzorgd uitzien. Dat was al zo toen ze een jaar of twaalf was. Ze kon bij wijze van spreken úúúren bezig zijn met de pony van haar haar. Die moest tot op de millimeter goed zitten. In die zin was ze wel echt een meisje. Ze is nu nog altijd met haar haar bezig. Voor elke wedstrijd gaat er bij wijze van spreken een bus haarlak doorheen. Het haar moet zo strak mogelijk zitten, er mag geen sprietje uitsteken.’ Sherida: ‘Ik vind dat gewoon lekker. Haren voor m’n ogen vind ik niks. Kort? Nee. Ben je gek! Ik ben al stoer genoeg, dat doe ik niet. Misschien ga ik mijn haar wel los dragen als ik gestopt ben met voetbal. Thuis heb ik het ook vaak los.’

‘BEKJE WEL VOORAAN’

Sherida is trots op haar naam en kan zich goed vinden in het kwartet eigenschappen. ‘Mijn ouders zijn ook sociaal en houden van gezelligheid. Papa is rustig, mama is pittiger. Ik heb van beiden wat. Zeker het aanpakken, de discipline, de drive om door te zetten. Wat wel apart is: ik ben van ons gezin de enige die linkshandig is. Ik schrijf met links en bij het eten houd ik het mes ook links vast. Maar als voetbalster ben ik rechts. Van de Spitse-kant heb ik meegekregen dat ik voor mezelf op kan komen. Ik heb m’n bekje wel vooraan. Ik maak me ook niet zo snel druk. Het maakt mij niet uit wat iemand van mij vindt. Daar heb ik geen last van.’

Sherida: ‘Papa en mama werken hard. Papa was vroeger stratenmaker en zit nu bij de gemeentereiniging.’ Hans: ‘Officieel

heet dat chauffeur-belader, dat ben ik al 22 jaar.' Sherida: 'Mama werkt eveneens bij de gemeente, in de kantine.' Ineke: 'Ik ben al 25 jaar een collega van de burgemeester. Ik ben ook wel schoonmaakster geweest.' Sherida: 'Dat doet ze thuis ook. Onze kamers werden gedaan, de bedden werden opgemaakt. Afwassen hoefden we niet te doen en mama deed onze vuile kleren in de wasmand.'

'Ik heb een prima jeugd gehad. Papa en mama waren wel duidelijk in de opvoeding. Streng wil ik het niet noemen, maar er werden grenzen gesteld. Mariska, Dennis en ik wisten altijd waar we aan toe waren. Papa en mama zijn vrij direct, dat heb ik ook van ze meegekregen. En als we een keer huilden dan was het snel: húp en weer door. Ik was trouwens geen huiler. Ik ben bij het buitenspelen vaak genoeg gevallen, maar dan hilde ik niet. Even door de pijn heen bijten.' Hans: 'Ze was altijd buiten en altijd met een bal in de weer. Nooit kinderachtig. Dat waren wij trouwens ook niet. Als een van de kinderen verkouden was, zeiden Ineke en ik: "Ga eerst maar naar school en dan zien we wel hoe 't gaat.'"

TRANEN

Sherida: 'Ik moet zeggen dat ik later als voetballer weleens tranen in de ogen had. Zeker in het begin bij Heerenveen. Bij Sneek was ik gewend dat we veel wonnen. Bij Heerenveen verloren we vaker – en soms dik ook. Dan had ik na de wedstrijd moeite om de teleurstelling te verwerken. Ik zag ploeggenotes vijf minuten na afloop alweer lachen. Daar werd ik boos om, hoe konden ze dat nou doen?! Ik heb geleerd daarmee om te gaan.' Ineke: 'Daarvoor heeft ze gesproken met een soort coach. Ze blijft nu niet lang meer in een teleurstelling hangen. Hooguit een kwartiertje.'